

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Variantă 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A moldvai (*Moldova*) Választó Gyűlés munkálatainak megkezdésekor [...] az egyesüléspárti képviselők több uralkodójelölttel találták szembe magukat. Az a tény, hogy a konzervatívpartiaknak két jelöltje volt versenyben [...], lehetővé tette az egyesüléspárti liberális képviselőknek [...], hogy Alexandru Ioan Cuza ezredes jelölését javasolják. Az ő jelölése elnyerte a képviselők egyhangú szavazatát. Következésképpen, 1859. január 5-én Alexandru Ioan Cuza Moldva uralkodója lett. [...] Amikor a moldvai küldöttség Konstantinápolyba tartott azzal a céllal, hogy bejelentsék az uralkodó jászvásári (*Iași*) megválasztását, Bukaresten áthaladva hivatalosan is azt sugallták a havasalföldi egyesüléspártiaknak, hogy ők is Cuzát válasszák meg uralkodónak. [...] Bukarestben az egyesüléspárti liberálisok [...] a fővárosi lakosság körében széleskörű hírveréssel készítették elő az uralkodó megválasztását. [...] 1859. január 24-én a havasalföldi (*Țara Românească*) Választói Gyűlésben a konzervatív képviselők az egyesüléspártiak mellé álltak. Így egyhangúan választották meg Alexandru Ioan Cuzát Havasalföld uralkodójának is.

Cuza személyében ugyanazon vezető megválasztása a török Portát [Oszmán Birodalom] kész tény elé állította, így a románoknak sikerült megvalósítani a Fejedelemségek egyesítését egy uralkodó alatt.” (S. L. Damean, I. Oncescu, *O istorie a românilor de la Tudor Vladimirescu la Marea Unire 1821-1918*)

B. „Azáltal, hogy Al. I. Cuza [...], népszavazással* is megerősített dokumentumnak a *Párizsi Egyezményt Kiegészítő Statutum (Statut Dezvoltător al Convenției de la Paris) (1864)* nevet adta, azt hangsúlyozta, hogy a román állam politikai helyzete nemzetközi szempontból változatlan maradt. [...]

Az állam belső megszervezése tekintetében a *Statutum* jelentős változásokat vezetett be [...]. Egyrészt a végrehajtó hatalmat megerősíti a törvényhozó hatalommal szemben [...]. Egyedül az uralkodónak van törvényjavaslati joga, mely törvényeket az Államtanács segítségével készít elő. A törvények megvitatása és megszavazása céljából létrehoznak egy második törvényhozó testületet, a *Szenátust*. [...] Ez *alanyi jogon* és az *uralkodó által kinevezett* tagokból tevődik össze. [...]

Másrészt a *Kiegészítő Statutum* egy új választási törvényt foglal magába, [...] jelentősen kiterjesztve a lakosság szavazati jogát. [...] Egyes számítások szerint a közvetlenül és képviseleti úton szavazók száma elérte a 570.690 személyt [...] szemben a 3.796 szavazóval, amennyien voltak 1858-ban Havasalföldön és Moldvában.”

* népszavazás– referendum

(N. Isar, *Istoria modernă a românilor 1774/1784 - 1918*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg az **A** forrásban megjelenő Román Fejedelemségek uralkodóját, akit 1859-ben választottak meg! **2 pont**
2. Írjon ki a **B** forrásból egy, a Szenátusra vonatkozó információt! **2 pont**
3. Nevezze meg azt a két román államot, amely az **A** és a **B** forrásban is előfordul! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely azt támasztja alá, hogy a választási törvény a választók számának növekedését eredményezte! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra az **A** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, és emelje ki mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt, amelyek 1860-1867 között a modern román államban zajlottak, másokat, mint amelyekre a **B** forrás vonatkozik! **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két olyan tevékenység között, amelyeket Románia (*România*) hajtott végre a nemzetközi kapcsolatokban XIX. század utolsó három évtizedében! **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1974-es évnek szimbolikus jelentősége volt Nicolae Ceaușescunak az új Román Szocialista Köztársaság (*Republica Socialistă România*) elnöki funkciójába való megválasztása által is. [...] Így Nicolae Ceaușescu már nemcsak a RKPKB [Román Kommunista Párt Központi Bizottságának] főtitkára volt és az Államtanács elnöke, hanem a Román Szocialista Köztársaság elnöke is [...].

Ami a vezetőnek a lakossággal történő interakcióját illeti, itt is változások történtek. Ha addig egy népszerű vezető volt a lakosság körében és közvetlen kapcsolatot tartott az állampolgárokkal, 1974-től kezdődően fokozatosan eltávolodott a velük való közvetlen kommunikációtól és kiépítette a személyi kultuszát. [...]

Az oktatás terén hozott akciótervet a párt Központi Bizottságának 1976. november 2–3 között tartott gyűlésén fogadták el és jelentették meg a sajtóban [...]. Ez előírta a szocialista politikai és kulturális tanácsoknak, mint a párt és az állam szervezeteinek létrehozását. Feladata a «politikai nevelés és tudomány népszerűsítése» teljes tevékenységének felügyelete volt. [...] Az oktatás területén egy másik intézkedés a «Haza sólymai» szervezet létrehozása volt a 4–7 éves gyerekek számára. [...] V–VIII. osztályban bevezettek egy politikai informáló órát, amit kéthetente tartottak, a VII-es diákoknak pedig állampolgári nevelés órájuk és «Román Szocialista Köztársaság Alkotmánya. Állami és jogi fogalmak» tantárgya is volt. Líceumban, profiltól függetlenül, bevezettek olyan tantárgyakat, mint: «Politikai tájékoztatás», «Gazdasági ismeretek», «Társadalmi és politikai ismeretek», «Románia jelenkori történelme és a Román Kommunista Párt demokratikus és forradalmi munkásmozgalmának története». Az egyetemeken olyan kurzusok jelentek meg, mint politikai gazdaságtan, tudományos szocializmus, oktatásszociológia, a Román Kommunista Párt és a haza történelmének alapkérdései.”

(C. Preutu, *Propagandă politică în România Socialistă*)

A forrásból kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett politikai alakulatot! **2 pont**
2. Nevezze meg a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzen meg a forrás alapján Románia vezetőjét és ennek az állampolgárokkal való kapcsolatának egy jellemzőjét! **6 pont**
4. Nevezzen meg a forrás alapján két információt a Románia vezetője által betöltött funkciókkal kapcsolatban! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva az oktatás terén hozott intézkedésekkel kapcsolatban, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi tény bemutatásával azon kijelentés mellett, miszerint a hidegháború idején Románia részt vesz a nemzetközi kapcsolatokban! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román térségről a XIV–XVI. században, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- nevezzen meg egy olyan katonai konfliktust, melyben részt vesznek a románok a XIV. században, és említsen meg két erre vonatkozó információt;
- nevezzen meg két eseményt, melyek által a románok részt vesznek a XV. század első felének nemzetközi kapcsolataiban;
- mutasson be egy olyan történelmi eseményt, amely a román térségben zajlott a XV. század második és a XVI. század első felében;
- fejtse ki véleményét a románok által folytatott diplomáciai tevékenységekkel kapcsolatban a XVI. század második felében, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.